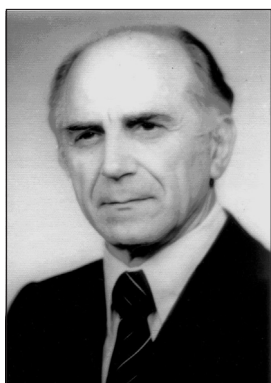


Юбилеи

Проф. дн Димчо Илиев Димитров на 90 години

Димчо Илиев Димитров е роден на 12 февруари 1920 г. в гр. Дупница. Гимназиалното си образование получава в гр. Велико Търново и родния си град. Дипломира се като първенец на своя випуск. Висшето си образование по химия завършва през 1945 г. в тогавашния физико-математически факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Следващата годи-

на е вече асистент по органична химия в току-що открития отдел „Органична химия“ към Държавната политехника в София. По-късно постъпва в катедра „Химична технология“ към Химикотехнологичния институт, а след това в новоучредената катедра „Основи на химичната технология“. Там преминава почти целият му трудов стаж като преподавател по тази специалност и ръководител на катедрата. Специализира двукратно в продължение на една година в Чехословакия и бившия Съветски Съюз.

Успоредно с преподавателската работа проф. Д. Димитров развива и значителна по обем отговорна ръководна и научно-производствена дейност. Двукратно работи по съвместителство като началник отдел „Висше техническо образование“ в Министерство на народната просвета и има съществен принос за обособяване на нови инженерни специалности както в областта на химичните технологии, така и в областта на черната и цветната металургия.

Три пъти е заместник ректор и в продължение на два мандата от 1970 до 1978 г. е ректор на Висшия химикотехнологичен институт (ВХТИ). Заедно с Н. Коларов, Вл. Кабаиванов и А. Фабрикант има съществен принос за организиране на учебната дейност и развитието на материалната база на новооткрития Химикотехнологичен институт (ХТИ). В своята преподавателска дейност наблюдава на технологичните аспекти на преподаваната от него научна дисциплина. Това намира отражение и в издадения от него учебник по обща химична технология.

Първите научни трудове на проф. Д. Димитров са в областта на модерния органичен анализ и характеризирани на етерични масла, нефт и нефтени продукти.

Главната част от научната продукция на проф. Димитров и сътрудниците му е посветена на изследвания в областта на течнофазното окисление на въглеводороди. Най-ценни са постиженията в изучаване на окислението на въглеводороди в присъствие на борни естери като метод за селективно получаване на хидрокси производни. Изучено е окислението по този метод на редици парафинови, циклопарафинови, олефинови и нови ароматни въглеводороди в присъствие на различни триалкоксиборни съединения. Проведени са също и изследвания върху течнофазното окисление в присъствие на метали и метални сплави. Този цикъл изследвания представляват и определен практически интерес. В този контекст не по-малко важни са и изследванията свързани с производството на флотореагенти, на стимулатори за селското стопанство и на повърхностно активни вещества.

Деветдесетата годишнина на проф. дн Димчо Димитров е приятен повод да му пожелаем крепко здраве и бодр дух и още по-внушително дълголетие.

Д. Клисурски

Проф. дн Александър Антонов Добрев на 70 години

Александър Антонов Добрев е роден на 13 януари 1940 година в София. Висшето си образование получава в Химическия факултет на Софийския университет (ХФ-СУ) „Св. Кл. Охридски“, специалност „Органична и аналитична химия“. През 1964 г. постъпва като асистент в катедра „Органична химия“, през 1984 г. се хабилитира като доцент, а от 1996 г. е редовен

професор по органична химия в същата катедра. През учебната 1974–1975 г. е поканен за асоцииран асистент по органична химия и анализ в Университета за наука и технология в Лангедок, гр. Монпелие, Франция, а от април 1987 г. до февруари 1988 г. работи като старши научен сътрудник в Университета Пол Сабатие, гр. Тулуза, Франция.

По време на специализацията си в Университета Пол Сабатие, гр. Тулуза, през 1971–1972 г. той изработва и защитава дисертация за получаването на научната степен „доктор на университета“. През 1973 г. пред Научния съвет на ХФ-СУ защитава дисертация в областта на органичния синтез, въз основа на която му е присъдена научната степен „кандидат на химическите науки“ (сега образователна и научна степен „доктор“). След успешна защита на докторска дисертация пред Специализирания научен съвет (СНС) по органична химия и органична технология на Висшата атестационна комисия (ВАК) през 1993 година той получава научната степен „доктор на химическите науки“.

Професор Ал. Добрев е бил член на Факултетния и на Научния съвет на Химическия факултет, привлечен е като експерт в състава на Националната експертна комисия по химия при дирекция „Научни изследвания“ на МОН, бил е научен секретар и член на СНС по органична химия и органична технология към ВАК, а в периода 2000–2003 г. – ръководител на катедра „Органична химия“ в ХФ-СУ. Бил е член на Научната комисия по химически науки при ВАК. Член е на Френското химическо дружество, на Съюза на химиците в България и на Националния комитет на Съюза по чиста и приложна химия.

Педагогическата му дейност е главно в областта на органичната химия и органичния синтез. Бил е лектор на курса „Органична химия“ за специалностите „Химия“ и „Химия и физика“. От 1985 г. е лектор на курсовете „Молекулен дизайн в органичния синтез“, „Основни принципи на органичния синтез“ за бакалавърската степен на специалност „Химия“ и „Съвременни методи на органичния синтез“ за магистърските програми „Медицинска химия“ и „Съвременни методи за синтез и анализ на органични съединения“.

Проф. дн Ал. Добрев е автор на учебника „Органичен синтез“, 1 и 2 том, 2009 и 2010 г. и е съавтор на книгите „Ръководство за лабораторни упражнения по органична химия“ (А. Добрев, С. Чорбаджиев, Хр. Иванов; четири издания, първото 1980 г., последното 2004 г.) и „Сборник задачи по органична химия“ (2010 г.), публикувани от Университетско издателство „Св. Кл. Охридски“, както и на „Справочник по химия“ от В. Дякович, А. Добрев, В. Никифоров (Народна просвета, 1987 година). Автор и консултант е на повече от 20 телевизионни и учебни научнопопулярни филма по химия, както и на разработки на аудиовизуални средства и учебни модели за работа по химия в средното училище.

Научните изследвания на проф. дн Ал. Добрев са съсредоточени в областта на органичния синтез – приложение на реакции на амбидентни нуклеофили за получаване на хетероциклени съединения с известно или предполагаемо биологично действие, както и използване на съвременни спектрални методи за структурен анализ на сложни органични молекули. Работи и върху тематика, свързана със стереохимията на реакциите на

нуклеофилно присъединяване, използване на междуфазовия катализ в органичния синтез, влияние на разтворителите върху образуването и стабилността на въртешномолекулни водородни връзки.

Резултатите от тези изследвания са събрани в повече от 90 публикации в реномирани наши и чуждестранни научни списания. Част от тях са представени по време на участието му в работата на 26 наши и международни научни семинара, конгреса и конференции. В химическата литература са забелязани редица цитати на негови научни резултати, вкл. в монографии и справочни издания (в това число и в *Organic Reactions*). Ръководи 11 проекта за фундаментални и научно-приложни изследвания, възложени както от фирми („Фармахим“), така и в рамките на фонда за научни изследвания на СУ „Св. Кл. Охридски“ и на Националния фонд за научни изследвания към МОН.

През този период са получени следните основни научни резултати. Изследван е обсегът и стереохимичният ход на реакцията на амидоалкилиране на СН-кисели съединения (цитирана в *Organic Reactions*, том 14). Създаден е нов метод за синтез на морфолини чрез реакцията на хидроксимеркуриране-демеркуриране. Предложен е удобен метод за синтез на 1,4-бутанолиди. Разработен е нов подход за синтез на антидепресанти от групата на 2-хидрокси- и 2-аминоалкилморфолините. Изследвана е ролята на пространствените фактори при циклизацията на 3-ациламинокиселини и техни производни до β -лактами, 1,3-оксазини и имидазолидинони. Получени са полифункционални органолитиеви производни на ω -цианкарбоксилни киселини. Показано е влиянието на структурирани разтворители и мицеларни системи върху стереохимичния ход на реакцията на Дилс-Алдер. Осъществена е реакция на 1,4-присъединяване на амбидентни нуклеофили към 2-арилден-1,4-бутанолиди и техни циклични аза-аналози. Предложен е удобен метод за получаване на диметилфосфинилзаместени тетрахидропироли.

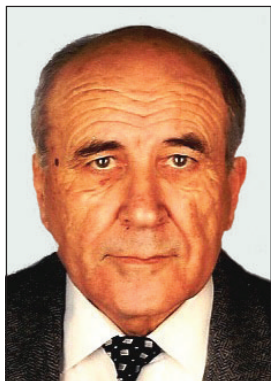
Проф. дн Александър Добрев участва активно в дейността на ХФ-СУ и в СНС по органична химия и органична технология и след неговото пенсиониране през 2008 г.

Честит юбилей, професор Добрев, желаем много здраве и щастие!

Цв. Чолакова, Д. Л. Цалев

Проф. д-р Любен Атанасов Терзиев на 70 години

Любен Атанасов Терзиев е роден на 24 март 1940 г. в с. Садово, Благоевградски окръг. През 1957 г. завършва средно образование в гр. Гоце Делчев, а висше – през 1962 г. в Химическия факултет на Софийския университет (ХФ-СУ) „Св. Климент Охридски“, специалност



„Химия“. След три години работа като учител по химия, през 1965 г. спечелва конкурс за асистент в ХФ-СУ, катедра „Неорганична химична технология“ (от 2004 г. катедра „Приложна неорганична химия“, <http://www.chem.unisofia.bg/depart/itchem>), където работи до пенсионирането си през 2008 г., последователно като старши асистент (1971 г.), главен асистент (1975 г.), старши научен сътрудник II степен (1987 г.), доцент и професор по материалознание и технология на машиностроителните материали (2004 г.). През 1979 г. защитава дисертация на тема „Влияние на високо налягане върху стареенето на алуминиеви сплави“ и получава научната степен „кандидат на техническите науки“ (сега образователна и научна степен „доктор“).

До 1994 г. научната работа на д-р Л. Терзиев е в областта на металознанието – изследване на цинково-алуминиеви сплави (състав, структура, свойства и приложения), като резултатите в съавторство с колеги от университета в гр. Лиеж (Белгия) са публикувани в реномирани списания в чужбина. Под ръководството на проф. Л. Терзиев са разработени множество договорни тематики чрез Научноизследователския сектор при университета и до 1989 г. са направени внедрявания в редица машиностроителни предприятия с икономически ефект над 500000 лева. Получени са 2 авторски свидетелства и 1 патент върху цинкови сплави.

След 1994 г. проф. д-р Л. Терзиев работи много активно върху получаване на сплави (стомани и чугуни) за цилиндри за валцоване при повишени температури като изследванията му са насочени към изучаване на състава, структурата и термичната обработка на получените сплави. Работата на проф. Терзиев е в тясно сътрудничество с колеги от университета в гр. Лиеж, което продължава и сега. Получените резултати са внедрени във фирмата „Marichal Ketin“, Белгия, за подобряване свойствата на сплави за валци, изнасяни в цял свят.

Проф. д-р Л. Терзиев поддържа научно-техническо сътрудничество и с Католическия университет в гр. Лувен (Белгия) и с Ягелонския университет в Краков (Полша). Специализира в международни реномирани центрове като Московски държавен университет в Москва, Институт по калориметрия и термохимия в Марсилия и Минно-металургична академия в Краков.

Научната продукция на проф. Терзиев е отразена в 89 публикации, като 79 от тях са в реномирани чуждестранни списания с импакт фактор и множество цитати. Някои от тези специализирани списания са Crystal Research and Technology, Physica Status Solidi A-Applied Research, Steel in Translation, Revue de Metallurgie Cahiers d'Informations Techniques, Superalloys, Journal de Chimie Physique, Acta Metallurgica et Materialia, Zeitschrift fuer Metallkunde/Materials Research and Advanced Techniques, Bulletin of the Academy of Polish Sciences, Services in Sciences and Technology. Резултатите са докладвани на национални и международни конференции и симпозиуми в Англия, Франция, САЩ, Япония, Канада, Южна Африка и др.

Богата и значима е и педагогическата дейност на проф. Л. Терзиев. Над 40 години води упражнения и чете лекции по неорганична химична технология, химични технологии и процеси и апарати. Ежегодно в продължение на повече от 10 г. чете лекции по материалознание в университета в Лиеж, бил е научен ръководител на 4 докторанта и на десетки дипломанти. Написва и записки по курса „Прецизна металургия“ за магистърска програма „Материалознание“ в ХФ-СУ и ръководство за упражнения. В съавторство с белгийски колеги има 3 учебника по материалознание, издадени на френски език през 1995 г., като в един от тях той е първи автор (съавтори са Т. Creday и J. Lecomte).

Проф. Л. Терзиев заема и отговорни административни длъжности: от 1992 до 2000 г. е зам.-декан по административно-стопанската част, а до 2004 г. – председател на Стопанския съвет на Химическия факултет в СУ.

Честит юбилей, професор Терзиев, желаем много здраве и щастие!

М. Каравастева, Д. Л. Цалев